

Praćenje napretka u vezi sa procenom rizika

.....nastavak

Albana Gjinopulli, MPA
Stanislav Buchkov

Uvod

- U modelu Priručnika dobre prakse interne revizije koji je razvijen u okviru ZP interne revizije, definisan je značaj i uticaj koji mogu imati delotvorna strategija i plan revizije na ostvarivanje opštih ciljeva, zadataka i misije jedinice za internu reviziju.
- Planiranjem se obezbeđuje sistematski pristup funkciji interne revizije. Delotvorno planiranje podrazumeva znanje i kompetencije u širokom nizu oblasti, kao što je procena rizika i interna kontrola.

- Procena rizika je proces koji se zasniva na vrednovanju ili bodovanju potencijalnih oblasti rizika, korišćenjem specifičnih faktora rizika vezanih za poslovanje i internu kontrolu subjekta revizije, odnosno odgovornost prema organizaciji.
- Primeri specifičnih faktora rizika koji se koriste za formulisanje modela za procenu rizika uključuju iznos budžetiranih rashoda, složenost transakcija, vreme proteklo od poslednje revizije, usklađenost sa zakonima i propisima.
- *Kompletan spisak faktora rizika i proces procene rizika će biti detaljno objašnjen u metodologiji.*

- Razvoj plana interne revizije korišćenjem modela za procenu rizika kao integralne komponente predstavlja dinamičan proces.
- Jedinica za internu reviziju mora da ima bezuslovno pravo pristupa informacijama i podacima odeljenja koje se koriste za procenu rizika koja predstavlja kontinuiran proces.
- Faktori rizika i proces bodovanja se prema potrebi mogu povremeno proveravati i podešavati.

Svrha metodologije za procenu rizika

- Osnovna svrha metodologije za procenu rizika je da **obezbedi** cilj i transparentnu osnovu za pripremu plana revizije.
- Svrha procene rizika je da utvrdi prioritetne oblasti ključnih rizika organizacije, za internu reviziju.
- *Stoga, metodologija za procenu rizika predstavlja kamen temeljac za aktivnosti interne revizije.*

- Proces procene rizika je potrebno detaljno objasniti i uključiti sledeće:
 - Identifikacija i definisanje odgovarajućih kategorija rizika;
 - Identifikacija i definisanje kriterijuma za procenu posledica i verovatnoće nastanka rizika;
 - Definisanje kriterijuma za ocenjivanje rizika i objašnjenje za svrstavanje određenog rizika u kategoriju visokog, srednjeg ili malog rizika.

Definicije procene rizika

- Rizik se definiše kao neizvesnost u pogledu ostvarivanja nekog budućeg događaja koji bi mogao negativno da utiče na ostvarenje ciljeva organizacije.
- Verovatnoća rizika predstavlja verovatnoću nastanka određenog rizika. Faktori koje treba uzeti u obzir prilikom određivanja verovatnoće rizika su: izvor pretnje, sposobnosti izvora pretnje, karakteristike ranjivosti, postojanje i delotvornost postojećih kontrola.

- Verovatnoća može biti: visoka – izvesno je da će se neželjeni događaj desiti u većini okolnosti; srednja – neželjeni događaj će se verovatno desiti u mnogim okolnostima i mala – neželjeni događaj se može desiti u određenim okolnostima;
- Uticaj rizika, tj. efekat ili posledice koje nastaju usled nastanka rizika. Uticaj može biti: visok – veoma značajan uticaj na poslovanje, reputaciju ili finansijsku situaciju organizacije; srednji – priličan uticaj na poslovanje, reputaciju ili finansijsku situaciju organizacije; nizak – beznačajan uticaj na poslovanje, reputaciju ili finansijsku situaciju organizacije.

Dosadašnji koraci

- Formiranje radne grupe u Ohridu
- Sprovođenje ankete
- Analiza rezultata ankete
- Utvrđivanje konačnih ciljeva radne grupe
- Izrada akcionog plana

Osnivanje i izbor članova Radne grupe za procenu rizika

- Albana Gjinopulli, lider
- Stanislav Bychkov, ko-lider
- Joop Vrolijk, OECD/SIGMA
- Jean-Pierre Garitte, OECD/SIGMA
- Drugi članovi ZP interne revizije

Ciljevi i rezultati koje želimo da ostvarimo.....

- Identifikovanje postojećih praksi
- Razvoj modela dobre prakse
- Razvoj smernica dobre prakse, *koje se mogu koristiti kao osnova za procenu rizika u različitim zemljama*

Budući koraci.....šta je potrebno uraditi

- Razviti sadržaj za teme koje će biti sadržane u modelu (*u periodu između juna i oktobra 2012*)
- Predstaviti nacrt modela članovima ZP interne revizije (oktobar 2012)
- Razmotriti nacrt i prikupiti komentare na sledećem sastanku Radne grupe za procenu rizika (*uz tekuće diskusije*)
- Izraditi obrazac modela dobre prakse za procenu rizika (*januar - tekuća aktivnost*)

Središnji rezultati, objedinjavanje inputa

Komponente	Ljubi často	Crveno	Naran džasto	Zeleno	Žuto
Svrha procene rizika	√	√	√	√	√
Cilj obrasca	√	√			
Standardi		√			
Ciljevi organizacije	√	√	√	√	√
Strateški ciljevi			√	√	
Specifični ciljevi			√	√	
Uloga nterne revizije u odnosu na ciljeve			√	√	
Univerzum revizije	√	√	√	√	
Procesi (vlasnici)	√	√	√		
Vlasnici rizika					√
Prioritetni procesi koji će biti predmet revizije			√		
Definisanje rizika			√		

Sadržaj

I. Uvod

II. Svrha i principi procene rizika

III. Ciljevi organizacije i univerzum revizije

Strateški ciljevi

Zadaci

Uloga interne revizije u odnosu na ciljeve

IV. Proces procene rizika

IV.1 Definisanje rizika

IV.2 Ciljevi procene rizika

IV.3 Proces

IV.4 Faktori rizika

V. Vrste rizika (kategorije)

VI. Identifikacija rizika

VI.1 Izvor informacija

VI.2 Tehnike za prikupljanje informacija

VII. Procena rizika

VII.1. Inherentni rizik, rezidualni rizik

VII.2. Kriterijumi za procenu rizika

VII.3. Klasifikovanje rizika

VII.4 Bodovanje rizika

VII.5 Rangiranje rizika

VII.6 Tabela rizika

VII. Procesi (vlasnici)

Vlasnici rizika

Prioritetni procesi koji se prvi moraju revidirati

VIII. Postupak procene rizika

VIII.1. Postavljanje prema prioritetima

VIII.2 Učestalost revizija

VIII.3 Dostupnost resursa

IX. Vrednovanje rezultata procene rizika

X. Dokumentovanje procene rizika u planu revizije

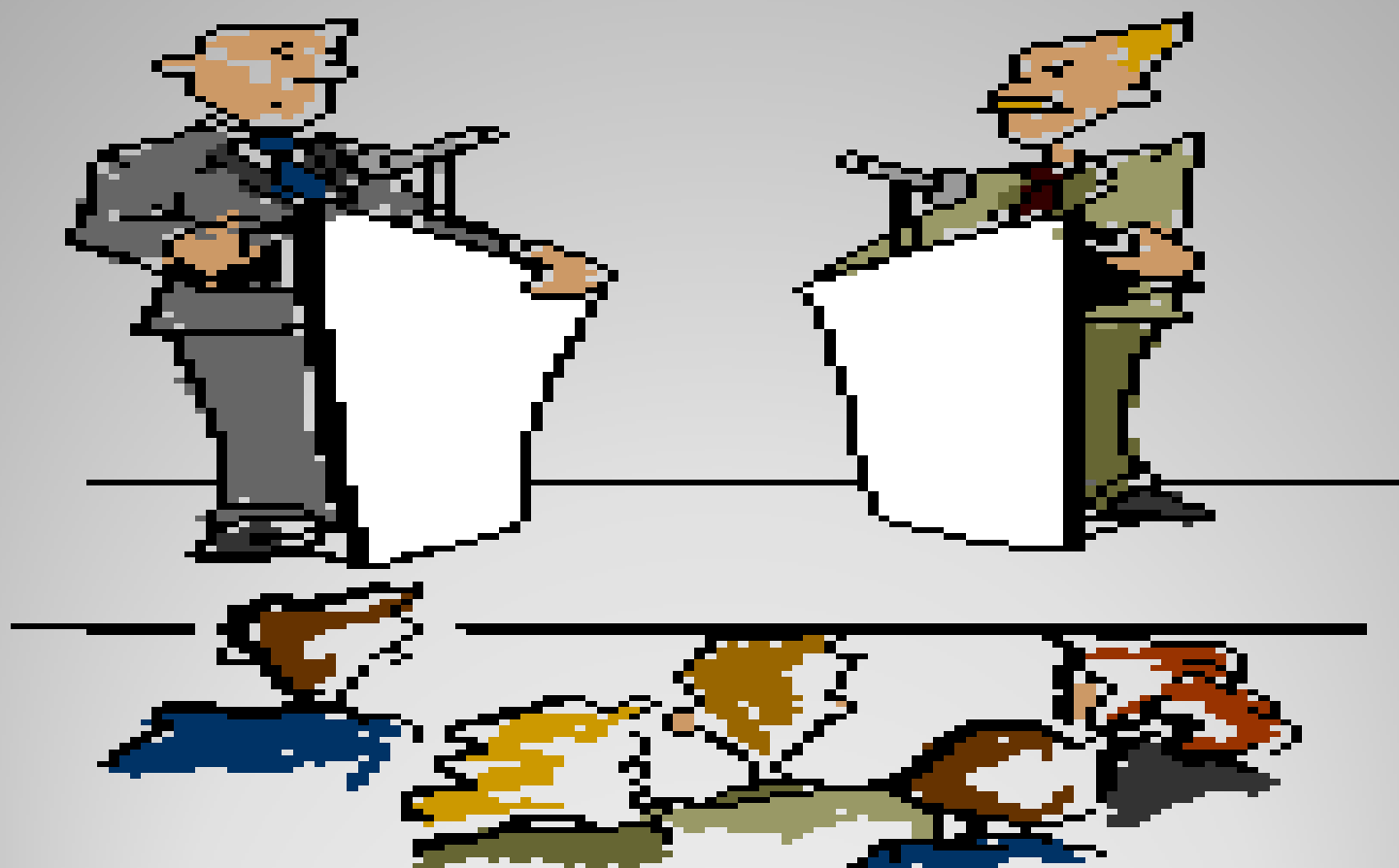
XI. Proces praćenja procene rizika

ANEKSI

Aneks 1: Upitnik za procenu rizika

Aneks 2: Praktični primeri ocena i koeficijenata faktora rizika

Aneks 2: Rečnik pojmova

Hvala na pažnji....

- Uronite duboko u proces: identifikujte pod-procese.
- Identifikujte kategorije rizika za ministarstvo finansija
- Identifikujte kriterijume rizika za posledice i verovatnoću (ili podložnost riziku).
- Identifikujte ocene rizika (uz objašnjenja) za odabrane pod-procese.

Šta je potrebno uraditi?